

DE DAGERAAD

No. 15-16 - juni-juli 2003

130 JAAR HINDOSTAANSE IMMIGRATIE

KORT HISTORISCH OVERZICHT

Het tekort aan arbeiders

Door de afschaffing van de slavernij ontstond in de Europese slavenkolonies een groot tekort aan arbeiders. Daarnaast speelden ook andere factoren een rol, waardoor de vraag naar arbeidskrachten steeds groter werd. Deze factoren waren de bloei van de industriële landbouw, uitbreiding van de suiker- en koffieteelt, concurrentie met het buitenland, expansiedrift van het moederland en de drang naar macht en rijkdom van plantage-eigenaars.

Het moederland en de machthebbers in de kolonies waren druk bezig naar arbeidskrachten te zoeken. Binnen het Britse rijk was het de rol van India om goede, "beschikbare" arbeidskrachten te leveren.

Nederland en Engeland

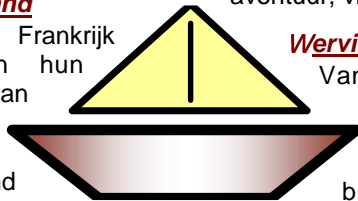
Nadat Engeland en Frankrijk reeds bezig waren hun kolonies te voorzien van Indiase emigranten, sloot Nederland een verdrag met Engeland om zodoende ook aan arbeiders te kunnen komen voor zijn kolonies. Op 8 december 1870 werd een traktaat gesloten, maar pas op 20 januari 1872 werd het in Den Haag bekrachtigd namens koning Willem III (Nederland) en koningin Victoria (Engeland). In deze overeenkomst waren de voorwaarden vermeld waaronder het immigratiesysteem voor Suriname moest functioneren.

Redenen om te emigreren

1. mislukking van de oogst in overbevolkte delen van India (Vooral Uttar Pradesh en Bihar);
2. mensen op de rand van de hongerdood werden door de wervers in huis genomen, gevoed

- en daarna met mooie verhalen overgehaald te emigreren;
3. met einde bouw van de grote spoorwegen in 1870 kwamen veel arbeiders vrij. Sommigen waren bereid overzee te gaan werken;
4. toen de 2^e Afghaanse oorlog (1878-1879) tot een einde kwam, werden veel mensen werkloos. Vooral zij die in de transportdienst werkzaam waren hadden hieronder het meest te lijden;
5. natuurrampen, zoals overstromingen, waarbij de mensen hun woning en huisraad kwijtraakten. Deze mensen waren een willoos slachtoffer van de wervers;
6. verder ook andere redenen, zoals moeilijkheden in het dorp, werkloosheid, familietwisten, de druk van het kastensysteem, vlucht voor de justitie, zucht naar avontuur, vrees voor schande, enz.

Werving

Van werving was er nauwelijks sprake. Mensen werden er vaak met de mooiste beloften misleid en bedrogen, vandaar dat men niet meer van 'werven' spreekt, maar van 'ronselen'. Als voornaamste wervingsterrein voor Suriname werd het gebied van de United-Provinces en West-Bihar gekozen (Ganges-vlakte). De emigranten werden eerst in sub-depots verzameld en daarna naar het hoofddepot in Calcutta gebracht, waar aan alle formaliteiten (keuring, registratie, etc.) werd voldaan.

Overtocht

De overtocht gebeurde eerst met zeilschepen en later met stoomschepen. Tijdens de reis deden zich verschillende ziekten voor en de behandeling liet het vaak te wensen over. Het sterftecijfer

aan boord was hierdoor erg hoog (totaal 452 doden tussen 1873 en 1916). Ondanks de erbarmelijke situatie wisten zij zich toch te vermaken door te zingen, dansen, worstelen enz. De reis duurde per zeilschip 3 maanden en per stoomschip 2 maanden. Het eerste zeilschip, de Lalla Rookh, kwam op 5 juni 1873 in Suriname aan. Het laatste schip was de Dewa (aankomst op 24 mei 1916). In totaal waren er 64 transporten. Het totaal aantal emigranten dat in Suriname aankwam bedroeg 33.572. Na hun 5 jarig contract keerden 11.559 terug.

Aankomst

In Suriname aangekomen, werden de emigranten enkele weken ondergebracht in het 'koelie-depot' (bij de Sommelsdijckse kreek). Hier werden alle formaliteiten in orde gebracht. Door de agent-generaal werden zij dan aan de plantages toegewezen. Enkele belangrijke agenten-generaal waren Cateau v. Roosevelt, Barnet Lyon en Van Drimmelen.

Einde immigratie

Ondertussen namen in India protesten tegen de emigratie steeds heviger aan. De 'Nationalistische Beweging', die de emigratie als een vernedering beschouwde en waarvan Mahatma Gandhi één van de leiders was, zorgde er tenslotte voor dat Engeland er in 1916 een punt achter zette. Pogingen uit Suriname om er toch mee door te gaan, hadden geen resultaat; in 1918 zegde Engeland het verdrag met Nederland op!

Bron: Mathura, Ramjane en Raygaroo, 1978, blz. 10

Verder in deze editie:

- Nieuwe huwelijkswetgeving: een integrale beschouwing
- Slavernij en Emancipatie

NIEUWE HUWELIJKSWETGEVING

EEN INTEGRALE BESCHOUWING

De verschillende huwelijkswetten in Suriname hebben hun oorsprong in de koloniale periode. Na de afschaffing van de slavernij in 1863 kwamen er contractarbeiders naar Suriname met hun eigen cultuur, gewoonten en rechtsovertuiging. Zij huwden met elkaar op hun eigen manier. Deze door de immigranten gesloten huwelijken waren volgens hun rechtsovertuiging volkomen geldig en erkend binnen hun gemeenschap, doch ze waren niet wettig volgens het Surinaams Burgerlijk Wetboek (SBW).

DE SITUATIE TOT 23 JUNI 2003

Om een eind te maken aan deze situatie, werden de Huwelijksbesluiten Hindoes en Mohammedanen uitgevaardigd op 14 oktober 1940, sinds 1977 bekend als de Huwelijkswetten Hindoes en Mohammedanen. Een belangrijk verschil tussen deze wetten is, dat in de 'Huwelijkswet Mohammedanen' wel een aparte regeling betreffende echtscheiding is opgenomen, maar in de 'Huwelijkswet Hindoes' niet. De reden hiervoor is, dat het echtscheidingsrecht in het hindoeïsme (en overigens ook in het christendom) niet is geregeld, zodat slechts voor de moslims een aparte echtscheidingsregeling kon worden getroffen. Voor de andere geloofsgroepen waren van toepassing de in het S.B.W. genoemde procedures en gronden.

De huwelijkswetten, die bedoeld waren om onwettige huwelijken en onwettige kinderen te voorkomen, werden vaak misbruikt. Dit betrof voornamelijk: [1] het ontbreken van de vereiste voor ouderlijke toestemming tot het aangaan van een huwelijk, waardoor bijv. niet-moslims / niet-hindoes voor de vorm deze godsdiensten aannamen om deze toestemming te omzeilen; [2] de ontbinding van het moslimhuwelijk middels eenzijdige verstoting door de man, waardoor vrouwen vaak niet eens wisten dat ze waren gescheiden; [3] de functionering van de huwelijksbeambten; dezen konden de mazen in de wet gebruiken om o.a. van voornoemde twee punten misbruik te maken (noot #1).

DE SITUATIE VANAF 23 JUNI 2003

Volgens de onlangs in werking getreden 'Wet Herziening Huwelijksrecht 1973' (de zgn. 'Wet-Adhin') is de situatie heden als volgt:

1. alle huwelijken worden gesloten volgens de bepalingen van het SBW en zullen de status van burgerlijk huwelijk hebben;

2. de (inwendige) huwelijksvereisten zijn voor alle huwelijken gelijk (huwbare leeftijd van 17/15 jaar voor de man/vrouw; huwelijks toestemming door ouders/voogd, indien tussen 15 en 21 jaar; verplichte wachtperiode van 1 jaar na de echtscheiding; etc.);
3. de uitwendige huwelijksvereisten c. q. huwelijksformaliteiten gelden ook voor alle huwelijken (verplichte huwelijksaangifte van alle huwelijken bij de burgerlijke stand, verplichte afkondiging);
4. het zal mogelijk zijn op 2 manieren te huwen, hetzij door een ambtenaar van de Burgerlijke Stand, d.i. het burgerlijk huwelijk, hetzij ten overstaan van een huwelijksambtenaar, d.i. de godsdienstige huwelijksvoltrekking;
5. echtscheiding kan alleen worden gevorderd, indien het huwelijk duurzaam is ontworcht. Deze bepaling komt in de plaats van de vier echtscheidingsgronden uit het SBW, die in de praktijk bleken niet toereikend te zijn. Echter blijft echtscheiding in onderlinge overeenstemming onmogelijk. Vooral de moslimse vrouw zal zich beter beschermd voelen doordat de huwelijksontbinding door middel van echtscheiding steeds via de rechter zal lopen, bij welke gelegenheid de positie van haar en de kinderen tegelijk wordt behandeld, alsook de scheiding en deling van de huwelijksgemeenschap. (noot #2)

KANTEKENINGEN BIJ DE 'WET-ADHIN'

A. Werkgroep Aanpassing Huwelijksrecht (1989)

Deze Werkgroep deed in 1989 enkele voorstellen om de 'Wet-Adhin' aan te passen aan de veranderde maatschappelijke omstandigheden. Deze voorstellen omvatten o.a.: [1] de 'Wet-Adhin' niet partieel, maar integraal invoeren, aangezien die wet de huwelijksvoltrekking en -ontbinding in totaliteit regelt; [2] enige achterhaalde zaken rechtekken (bijv. 'Gouverneur' vervangen door 'President', etc.); [3] zaken van administratief-technische en praktische aard m.b.t. diverse formaliteiten. (noot #2)

B. Orde van Advocaten

De Orde van Advocaten geeft aan dat o.a. de volgende zaken een nadere beschouwing behoeven:

1. **Huwbare leeftijd:** volgens artikel 1 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, waar ook Suriname partij van is, wordt onder 'kind' verstaan ieder mens jonger dan 18 jaar. Het herziene huwelijksrecht is in principe dus (nog steeds) in strijd met dit verdrag. Ook is de ongelijke huwbare leeftijd voor mannen en vrouwen in strijd met diverse (inter)nationale regelingen. En verder is het bewezen dat tienerzwangerschappen (die bij kinderhuwelijken onvermijdelijk zullen optreden) schadelijk zijn voor de gezondheid van moeder en kind.

2. **Duurzame ontworcht en schuldvraag:** alleen de eisende (onschuldige) partij kan een bijdrage in de kosten van levensonderhoud vragen. Aanbevolen wordt om de schuldvraag bij een echtscheiding weg te laten.

3. **Echtscheiding via gemeenschappelijk verzoekschrift:** gezien de maatschappelijke ontwikkelingen in andere landen op dit gebied, lijkt het de Orde een goede stap echtscheiding via het doen van een gemeenschappelijk verzoek bij wet mogelijk te maken.

4. **Voogdij of ouderlijk gezag na echtscheiding:** Het is een goede stap, dat in de 'Wet-Adhin' de mogelijkheid bestaat dat ouders na de echtscheiding samen de voogdij over hun kinderen kunnen verkrijgen. Wel verdient het aanbeveling de term 'ouderlijke macht' te vervangen door 'ouderlijk gezag'.

5. **Alimentatie:** het is wenselijk om in de 'Wet-Adhin' de duur van de alimentatieverplichting te beperken, zodat er geen sprake kan zijn van een levenslange alimentatieverplichting. Ook is het opnemen van een indexeringsregeling wenselijk, gezien de financieel-economische ontwikkeling in Suriname.

6. **Pensioen:** de 'Wet-Adhin' vermeldt niet of de andere echtgenoot aanspraak kan laten gelden op de tijdens het huwelijk opgebouwde aanspraken op bijv. ouderdoms- of nabestaandenpensioen en hoe verrekening daarvan zou moeten plaatsvinden. (noot #3)

Deze bezwaren van de Orde van Advocaten zijn volgens mr. R.A. Soerdjbalie, notaris, tevens adviseur van de vrouwenorganisatie van Arya Dewaker, niet geheel gegrond. Hij haalt o.a. de volgende zaken aan:

1. de huwbare leeftijd van 15/17 jaar komt veel dichterbij de maatschappelijke realiteit dan de

Redactie: Riaz Ahmadali, Reza Ghafoerkhan, drs. Sharda Ahmadali-Doekhie, Irshaad Djoemai

Contact / abonnementen / reacties:

Telefoon: (597)422876 / 0881-1010 - Fax: (597)550244
E-mail: ivisep@hotmail.com

Website: <http://moeslim.8m.net>

Overname uit *De Dageraad* is toegestaan, mits de bron wordt vermeld.

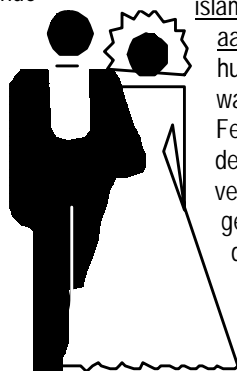
'De Dageraad' is een uitgave van het 'Instituut voor Islamitische Studies en Publicaties' (IVISEP) en is een voortzetting van *Hakikatoel Islam (1934-1960, redactie moulvi Shekh Ahmadali)* en *Al Haq (1971-1980, redactie mr. Basharat Ahmadali en A.S. Hoeseni)*.

leeftijd van 18 jaar (zie sociologisch onderzoek van Dr. Jnan Adhin, Nieuw West Indisch Gids, sept. 1975);

2. v.w.b. het verschil in huwbare leeftijd tussen man en vrouw dient te worden vermeld, dat er vanuit biologisch/religieus uitgangspunt fysieke verschillen bestaan tussen de geslachten, en dat volgens wetenschappelijk onderzoek de vrouw eerder geslachtsrijp is dan de man;
3. aangaande duurzame ontwrichting en schuldvraag wordt in de Nederlandse rechtsspraak het verweer t.a.v. de schuldvraag over het algemeen zeer snel terzijde geschoven. Gelet op de Surinaamse praktijk, die veelal de Nederlandse volgt, wordt verwacht dat ook hier te lande de jurisprudentie dezelfde kant op zal gaan;
4. aangaande de pensioenrechten: in art. 9a van de Ontwerpwet op Pensioen- en Voorzieningsfondsen zijn wel relevante regelingen opgenomen. (noot #4)

C. Moslimorganisaties

De samenwerkende overkoepelende moslimorganisaties, zijnde de Madjlies Moeslimien Suriname (MMS), de Surinaamse Moeslim Associatie (SMA), de Sunni International Muslim Society (SIMS), de Surinaamse Islamitische Vereniging (SIV) en de Federatie van Islamitische Vrouwen Organisaties in Suriname (FIVOS), boden op 2 juni 2003 een petitie aan president Venetiaan aan, waarin zij vroegen af te zien van het voornemen om de 'Wet-Adhin' in werking te doen treden, aangezien middels de oude 'Huwelijkswet Mohammedanen' de moslims het recht verworven hebben om te huwen en te scheiden overeenkomstig hun geloofsovertuiging. Aan de andere kant bood de vrouwenvereniging 'Nari Samaj', tezamen met 23 andere maatschappelijke organisaties, op 30 april 2003 een petitie aan president Venetiaan aan, waarin werd gepleit voor het bepalen van een datum van inwerkingtreding van de 'Wet-Adhin', waardoor ook de hindoes o.a. een gemakkelijkere echtscheidingsregeling zouden verkrijgen. Het is zeer vreemd dat anno 2003 de moslimorganisaties zich negatief uitgelaten hebben inzake het activeren van de 'Wet-Adhin', aangezien vele van deze organisaties in 1989 hun positieve visie schriftelijk kenbaar hebben gemaakt aan de 'Werkgroep Aanpassing Huwelijksrecht' (wel was één organisatie voorstander van handhaving van de verstotingsregeling). Deze organisaties waren de SIV, de SIO, de SIGS, de PADRS en de SMA. (noot #5) Hier komt nog bij, dat de Surinaamse Moeslim Federatie (ook lid van de MMS, die de

petitie mede ondertekende) stelt, dat de oude 'Huwelijkswet Mohammedanen' enige tekortkomingen bevat, zijnde de volgende:

- **De leeftijds grens:** 15 jaar voor de man en 13 jaar voor de vrouw, waarbij wordt gesteld dat de huwbare leeftijd volgens de islam wordt bepaald door volwassenheid, zelfstandigheid, verantwoordelijkheidsgevoel e.d. Ook wordt vermeld dat 'misbruik' van de in deze wet vastgestelde leeftijden in de afgelopen 20 jaar niet heeft plaatsgehad, aangezien het Centraal Bureau voor Burgerzaken (CBB) geen Aziatisch huwelijksformulier verstrekt aan minderjarigen.
- **Ouderlijke toestemming:** de Aziatische Huwelijkswetgeving kent geen ouderlijke toestemming. In de praktijk is het volgens de Federatie echter vaker voorgekomen, dat de ouders / voogden worden opgeroepen voor overleg, indien zij hun toestemming niet willen verlenen.
- **Verstoting:** gesteld wordt dat in de Toelichting van de oude 'Huwelijkswet Mohammedanen' een niet algemeen door islamitische rechtsgeleerden

aanvaarde uitleg is gegeven over huwelijksontbinding in de islam, waardoor misbruik niet uitbleef. De Federatie stelt, dat de overheid in de afgelopen twee decennia het verstotingsproces heeft gestructureerd, een en ander met de geest van de wet. (noot #6) Als aanvulling op het bovenstaande kan worden vermeld dat de verstotingsregeling niet slechts

in strijd is met de islamitische rechtsbeginselen, maar ook met diverse internationale verdragen waarbij Suriname ook partij is, zoals Bupo, Cedaw, Verdrag Belem do Para en Inter-Amerikaans Verdrag van de Rechten van de Mens. Ook acht het Surinaamse Hof van Justitie de verstotingsregeling in strijd met de Grondwet. (noot #7)

Bij een kritische beschouwing merken we dat de 'Wet-Adhin' in grote lijnen aansluit bij de praktijk, die volgens voornoemd artikel van de 'Surinaamse Moeslim Federatie' reeds 20 jaar door het CBB wordt toegepast. Wij stellen derhalve nogmaals het zeer vreemd te vinden, dat de samenwerkende overkoepelende moslimorganisaties zich negatief hebben uitgelaten over de inwerkingstelling van de 'Wet-Adhin'. Het is ons inziens juist een positieve zaak dat de richtlijnen, die het CBB de afgelopen 20 jaren heeft gehanteerd om misbruik van de oude Huwelijkswetten Moslims en Hindoes te voorkomen, met de inwerkingtreding van de 'Wet-Adhin' een wettelijke status kregen.

Conclusies en aanbevelingen

We hebben gezien dat de 'Wet Herziening

Huwelijksrecht 1973' de minimumleeftijd voor een huwelijk verhoogt naar 17 jaar voor de man en 15 jaar voor de vrouw, dat in die Wet de ouderlijke toestemming is ingesteld voor alle huwelijkskandidaten tussen de 15 en 20 jaar, en dat de on-islamitische verstotingsregeling door het instellen van deze Wet komt te vervallen. In zoverre is er geen significante afwijking van de praktijk, zoals die in de afgelopen 20 jaar door het CBB is toegepast. De bezwaren, die de samenwerkende overkoepelende moslimorganisaties aanhalen tegen instelling van de 'Wet Herziening Huwelijksrecht 1973', wegen ons inziens derhalve niet op tegen de vergaande, niet langer uit te stellen verbeteringen voor alle lagen van de samenleving, zoals het verlagen van de leeftijd voor ouderlijke toestemming, het brengen van een stukje rechtseenheid, de mogelijkheid voor belijders van alle godsdiensten om via hun eigen rituelen te huwen en het instellen van duurzame ontwrichting van het huwelijk als enige echtscheidingsgrond.

Ondanks deze verbeteringen verdient het aanbeveling om de relevante commentaren van de 'Werkgroep Aanpassing Huwelijksrecht' (1989) en van de Orde van Advocaten in serieuze overweging te nemen, om zodoende de 'Wet Herziening Huwelijksrecht 1973' beter aan te passen aan de hedendaagse maatschappelijke realiteit. Vanuit islamitisch oogpunt verdient het tevens aanbeveling om de wachttijd van 1 jaar na een echtscheiding te verkorten naar 100 dagen.

Tot slot achten wij het gepast de gehele Surinaamse gemeenschap van harte te feliciteren met de inwerkingstelling van de 'Wet Herziening Huwelijksrecht 1973'.

Voetnoten / bronnen

#1. *Herziening huwelijksrecht 1973 tegen misbruik en wantoestanden* (De Ware Tijd, 5-7-2003, rubriek Kompas); #2. *Herziening Huwelijksrecht – Uitzicht en Inzicht* (artikel van mr. B. Ahmadali in De West, 29-5-2003); #3. *Standpunt van de Orde van Advocaten m.b.t. de herziening van het huwelijksrecht* (De West, 24-6-2003); #4. Uit: *Fact Sheet Herziene Huwelijkswetgeving*, zoals door mr. R.A. Soerdjbalie gepresenteerd op een openbare bijeenkomst, georganiseerd door de Nari Samaaj in het Arya Dewaker centrum, 17-7-2003; #5. Surinaams Islamitisch maandblad *'Iqro Suriname'* (juli 2003); #6. *Moslims reageren op voornemen regering* (Dagblad Suriname, 12-6-2003); #7. *Mijlpaal Huwelijkswetgeving* (Dagblad Suriname, 4-7-2003)

Lees ook op onze site: *Herziening Huwelijksrecht—Uitzicht en Inzicht* van mr. B. Ahmadali: http://www.geocities.com/ivisep/nieuws2002/herziening_huwelijksrecht.htm

SLAVERNIJ EN EMANCIPATIE

IN PERSPECTIEF

Onder 'slavernij' verstaan we in beginsel de toestand, waarbij een mens eigendom is van een ander mens. Onder 'emancipatie' verstaan we het streven naar bevrijding, gelijkgerechtigdheid, zelfstandigheid en eerlijker maatschappelijke verhoudingen. In dit artikel zullen we nagaan, in hoeverre de islam slavernij toestaat en in hoeverre de mensheid anno 2003 als geëmancipeerd kan worden beschouwd.

Beknopte slavernijhistorie

In de oudheid steunden beschavingen in Europa, Voor-Azië en Egypte in zekere mate op slavenarbeid. Geen enkel regerend lichaam heeft in die periode ooit getracht de slavernij af te schaffen. Ook het christendom erkende de slavernij als sociaal instituut.

In de vroege middeleeuwen waren bepalend voor de positie van de slaven het besluit van de Romeinse keizer Valentinianus II in 377, dat de verkoop van slaven verbod. Ook de aanbevelingen van paus Gregorius de Grote (ca. 600), die tot algemene vrijlating strekten, kunnen in dit verband genoemd worden.

Het grote slavenreservoir Afrika werd vanaf de 14e eeuw geëxploiteerd. De ontdekking van Amerika in 1492 leidde tot nieuwe ontwikkelingen in de slavernij. De indianen werden beschouwd als onwillige en onbekwame werkers, en zodoende werden de neger-slaven uit Afrika aangevoerd naar de Europese koloniën. Volgens minimale schattingen zijn ongeveer 20 miljoen mensen uit Afrika als slaven verscheept.

In de 17e eeuw zijn de eerste aanzetten te vinden van een anti-slavernijbeweging, en wel in de kringen van verontruste christelijke groepen. In de 18e eeuw zijn het Piëtisme en de Verlichting de twee grote stromingen, die de strijd tegen de slavernij algemeen maken. De slavenhandel werd wettelijk in het begin van de 19e eeuw afgeschaft, maar ging illegaal nog ongeveer een halve eeuw door. De strijd tegen de slavernij leidde tot de afschaffing ervan in Groot-Brittannië (1833), Frankrijk (1848, tijdens de revolutie), Nederland (1863), de Verenigde Staten van Amerika (1865), Portugal (1878) en Brazilië (1888).

Staat de islam slavernij toe?

Vele schrijvers menen, dat de islam slavernij toestaat. De waarheid is echter anders. De islam erkent wel het bestaan van slavernij, maar dat betekent niet dat het wordt toegestaan; integendeel stelt de Koran op verschillende plaatsen dat het vrijlaten van slaven en krijgsgevangenen een goede daad is. Merk op dat de Koran deze wijsheid meer dan 1400 jaar geleden vermeldde, terwijl nog geen 200 jaar geleden de slavernij binnen de 'beschaafde' Westerse wereld nog in haar bloeiperiode verkeerde!

Enkele andere voorbeelden:

1. de Koran noemt in hoofdstuk 90 "het bevrijden van een slaaf" in één adem met het voeden van een hongerige wees, hetgeen aangeeft dat bevrijding van slaven zeer gewenst is.
2. De Koran stelt in 2:213, dat alle mensen één volk zijn; er is dus geen onderscheid in rang, stand, etc.
3. De Koran stelt in 4:25 dat het een vrije toegestaan is met een slaaf te huwen; ook hieruit blijkt de gelijkheid in rang van alle leden van het menselijk ras.
4. De profeet Mohammed (vrede zij met hem) zei in zijn welbekende Afscheidsrede: *"Een arabier is niet beter dan een niet-arabier; noch is de blanke man beter dan de zwarte of de zwarte beter dan de blanke; behalve dan door het Godsbewustzijn (taqwa) dat hij verkregen heeft"*; er is dus slechts onderscheid in rechtschapenheid.
5. Een overlevering uit Tirmidhi luidt: *"Geef de arbeider zijn loon, voordat zijn zweet is opgedroogd"*. Deze uitspraak is geheel en al in strijd met het concept van slavernij, waarbij loonbetaling niet voorkomt.

De islam geeft dus volstrekt geen rechtvaardiging voor slavernij. Integendeel wordt gesteld dat alle mensen gelijk zijn en dat er bij God slechts onderscheid bestaat in rechtschapenheid; dus niet in ras, positie, geslacht of andere uiterlijke kenmerken.

De weg naar emancipatie

Als we het begrip "slavernij" in een ruimer perspectief bekijken en de soorten van verslaving en onderdrukking in de definitie opnemen, merken we dat er nog vele vormen van slavernij bestaan. Voorbeelden zijn raciale slavernij (rassendiscriminatie), politieke slavernij (dictatuur), economische slavernij (uitbuiting van arbeiders door kapitalisten), slavernij aan onwetendheid en bijgeloof en sociale slavernij (kastenstelsel, onderdrukking van vrouwen), enz. De meest gevaarlijke vormen van slavernij zijn echter die van onszelf. Hieronder vallen slavernij aan de eigen lage begeerten (zoals hebzucht, ijdelheid en seks) en slavernij aan slechte gewoonten (zoals drank- en drugsmisbruik, maar ook eet-, tv-, computer- en gokverslavingen). Zolang deze zaken op grote schaal voorkomen, kan gesteld worden dat de mensheid anno 2003 nog steeds niet volledig geëmancipeerd is. En als we voormeld Koranvers uit hoofdstuk 90 (waarin wordt gesteld dat het bevrijden van een slaaf een deugdzame daad is) op de hedendaagse maatschappij toepassen, houdt dat in dat wij onszelf moeten bevrijden van onze verkeerde verslavingen. Slechts op die manier kan een samenleving worden gevormd, waarin vrede en gelijkheid tussen de verschillende rangen, standen en klassen bestaat, en waarin morele normen en waarden de boventoon voeren.

Bij het herdenken van de afschaffing van de slavernij op 1 juli 2003 is het dus zeker gepast, dat wij ons voornemen om alle vormen van slavernij af te schaffen, vooral de soorten die wij onszelf opleggen. Zodoende zal de mensheid een steeds hogere tree bereiken op de ladder van emancipatie.

Bronnen:

- Encarta encyclopedie
- De Heilige Koran
- Artikel van N.A. Faruqi (Lahore, Pakistan)

Een samenvatting werd gepubliceerd in 'De West' (2 juli 2003) en in 'Dagblad Suriname' (10 juli 2003).